

Archeologie

Archeologie houdt zich bezig met het bestuderen van de mens in het verleden, met zijn leefwijze en leefomgeving. De belangrijkste bron van informatie voor een archeoloog is de bodem. Daarin zijn sporen te vinden van het verleden die mensen bewust of onbewust achtergelaten hebben. Via deze themapagina informeren wij u graag over hoe we in Pijnacker-Nootdorp omgaan met archeologie.

De Nederlandse regering heeft in 1992 het Verdrag van Malta ondertekend. Deze Europese afspraak is bedoeld om het archeologische erfgoed zo goed mogelijk te beschermen. Alle informatie over het verleden in de grond is namelijk erg kwetsbaar. Als het is omgewoeld is de informatie voorgoed verdwenen. Het archeologisch erfgoed moet zoveel mogelijk in de bodem bewaard blijven. Als blijkt dat dit niet mogelijk is, moeten de archeologische resten op een goede manier worden onderzocht. De kosten voor het archeologisch onderzoek zijn dan voor rekening van de verstoorder van de bodem.

Volgens de Nederlandse wetgeving moet in de ruimtelijke ordening rekening gehouden worden met archeologie. Iedereen die plannen heeft de bodem te verstoren krijgt te maken met deze wetgeving: bedrijven, particulieren en overheden. Gemeenten zijn vanaf 2007 verantwoordelijk voor hun archeologische bodemarchief. Daarom heeft de gemeente Pijnacker-Nootdorp een archeologiebeleid ontwikkeld. Op 17 december 2009 heeft de gemeenteraad de concept-beleidsnotitie Archeologie vrijgegeven voor inspraak. Deze ligt nog tot en met 4 februari 2010 ter inzage in het gemeentekantoor in Pijnacker.

Verwachtingskaart

De archeologische dienst van de gemeente Delft heeft een archeologische verwachtingskaart gemaakt. Deze kaart geeft voor onze gemeente in een oogopslag aan waar archeologische resten verwacht worden. De kaart is gebaseerd op het idee dat men in het verleden niet zomaar ergens ging wonen. Net als nu stelde de mens in het verleden bepaalde eisen aan zijn woonomgeving. Maar men was toen sterker afhankelijk van het landschap en het klimaat in zijn of haar woongebied. In het relatief natte Pijnacker-Nootdorp woonde men bijvoorbeeld meestal in de relatief hoog en droog gelegen gebieden.

De eisen die men stelde aan een woonplaats verschillen per gebied en periode. Archeologen kunnen dit analyseren door verschillende gegevens met elkaar te combineren: bodemkundige, geologische, archeologische en historische gegevens. Op basis van zo'n analyse kan een gebied worden verdeeld in zones die aantrekkelijk waren voor bewoning of minder. Door de eeuwen heen waren dit niet altijd dezelfde plekken. Dit heeft te maken met de invloed van rivieren en de zee. De optelsom van de verschillende verwachtingen per archeologische periode vormt uiteindelijk de archeologische verwachtingskaart.

Archeologische vindplaatsen

In een nationale database worden gegevens van archeologische vindplaatsen bijgehouden. In Pijnacker-Nootdorp zijn dit er circa 100. Er is één vindplaats in de gemeente waar materiaal uit de Romeinse tijd (circa 12 v.Chr.-450 na Chr.) is gevonden. Dit materiaal, aardewerk en wetstenen, wijst op de aanwezigheid van een nederzetting op een hoger gelegen plek. Alle andere vindplaatsen hebben betrekking op de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd (vanaf circa 1050 na Chr.).

Niet al het gevonden materiaal zegt dat er hier door mensen gewoond is. Meer dan de helft is namelijk

terug te voeren op de grote hoeveelheden afval die in deze perioden vanuit de steden naar de buitengebieden werden overgebracht. Onder de bekende vindplaatsen die wel wijzen op bewoning, bevinden zich 6 terreinen die zijn opgenomen op de Archeologische Monumentenkaart. Dit is een overzicht met belangrijke archeologische terreinen in Nederland. Eén van deze terreinen is zelfs een beschermd archeologisch rijksmonument. In Delfgauw, ter hoogte van de Zuideindseweg/Ruijven, bevindt zich een omgrachtte, verhoogde woonplaats of huisterp uit de Late Middeleeuwen. Dit is vermoedelijk de locatie van (kasteel) Huis Ruijven.

Opgegraven spullen

Archeologen zijn verplicht alle voorwerpen die ze opgraven naar een archeologisch depot te brengen. De grootste plaatsen van Zuid-Holland hebben een eigen depot. Door de samenwerking met Delft worden vondsten uit onze gemeente daarheen gebracht. Andere vondsten worden naar Alphen aan den Rijn gebracht. Daar zit nu nog het Provinciaal Archeologisch Depot, maar dit jaar wordt een Provinciaal Archeologisch Centrum opgericht en geopend in een nieuw te bouwen Romeins Museum in het themapark Archeon. In de depots worden de vondsten genummerd, beschreven, gefotografeerd en geconserveerd. Oftewel, ze worden bewaard op een manier die het beste bij het soort materiaal past. Voorwerpen die eeuwen in de natte grond hebben gezeten, mag je namelijk niet altijd zomaar in een droge kast leggen. Als ze te lang in contact komen met zuurstof kunnen ze vergaan. Musea kunnen vondsten lenen en in hun eigen vitrines tentoonstellen, zodat de voorwerpen ook bekeken kunnen worden.

Waterput uit de Late Middeleeuwen/Nieuwe tijd, Dorpsstraat in Nootdorp, februari 2009.

Meldingsplicht

Voor iedereen in Nederland is het wettelijk verplicht archeologische vondsten te melden. Als men weet of redelijkerwijs vermoedt dat het een archeologische vondst is. Dit kan bij de gemeente, de provincie of de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Meer informatie

Onze archeologische verwachtingskaart vindt u op de gemeentelijke website www.pijnacker-nootdorp.nl > inwoners > Plannen > Beleid en regelgeving > Concept-beleidsnotitie Archeologie.

Bron: Erfgoed Delft e.o./archeologie

Delft helpt

De gemeente Pijnacker-Nootdorp werkt samen met Delft op het gebied van de archeologische monumentenzorg. In 2005 hebben beide gemeenten hiervoor een regeling afgesproken. Hierdoor fungeert de stadsarcheoloog van Delft ook als de gemeentelijk archeoloog voor Pijnacker-Nootdorp. Dankzij deze regeling kan de gemeente Pijnacker-Nootdorp voldoen aan de wettelijke taken op het gebied van archeologie.